

38747 - عقوبت روزه نگرفتن بدون عذر

سوال

من روزه نمی‌گیرم؛ آیا خداوند در قیامت عذابم خواهد داد؟

پاسخ مفصل

روزهٔ رمضان یکی از ارکانی است که اسلام بر آن بنا شده و الله تعالی ما را آگاه نموده که روزه را برای مومنان این امت فرض ساخته چنانکه بر پیشینیان فرض بوده است:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [بقره: ۱۸۳]

(ای کسانی که ایمان آورده‌اید روزه بر شما مقرر شده است همانگونه که بر کسانی که پیش از شما [بودند] مقرر شده بود؛ باشد که پرهیزگاری کنید).

و می‌فرماید:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ
وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [بقره: ۱۸۵]

(ماه رمضان [همان ماه] است که در آن قرآن نازل شده است [کتابی] که مردم را راهنما [و در برگیرنده] دلایل آشکار هدایت و [ترازوی] تشخیص حق از باطل است. پس هر کس از شما این ماه را درک کند باید آن را روزه بدارد و کسی که بیمار یا در سفر است [باید به شمارهٔ آن] تعدادی از روزهای دیگر [را روزه بدارد] الله برای شما آسانی می‌خواهد و برای شما دشواری نمی‌خواهد تا شماره [مقرر] را تکمیل کنید و الله را به پاس آنکه هدایتان کرده است به بزرگی ستایش کنید و باشد که شکرگزار باشید).

بخاری (۸) و مسلم (۱۶) از ابن عمر. رضی الله عنهما. روایت کرده که رسول الله. صلی الله علیه وسلم. فرمود:

«اسلام بر پنج [رکن] بنا شده است: شهادت دادن به اینکه معبودی به حق نیست جز الله و اینکه محمد فرستادهٔ الله است و برپا داشتن نماز و دادن زکات و حج و روزهٔ رمضان.»

بنابراین کسی که روزه را ترک کند در واقع رکنی از ارکان اسلام را ترک گفته و مرتکب یکی از گناهان کبیره شده و حتی برخی از سلف سخن از کفر و ارتدادش به میان آورده‌اند و العیاذ بالله.

ابویعلی در مسندش از ابن عباس - رضی الله عنه - روایت کرده که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: «گره‌های اسلام و قواعد دین سه چیز است که اساس اسلام بر آن بنا شده و هر کس یکی از آنها را ترک گوید کافر و حلال الدم است: شهادت به اینکه معبودی به حق نیست جز الله و نماز فرض و روزه رمضان» این حدیث را ذهبی صحیح دانسته و هیثمی در مجمع الزوائد (۴۸/۱) و منذری در ترغیب (۸۰۵، ۱۴۸۶) حسن دانسته‌اند و آلبانی در السلسلة الضعیفة (۹۴) ضعیف دانسته است.

ذهبی در «الکبائر» (۶۴) می‌گوید:

«نزد مومنان مقرر است که هر کس روزه رمضان را بدون بیماری یا عذری ترک گوید، چنین کسی بدتر از زناکار و معتاد به خمر است بلکه در اسلامش شک کرده بر وی گمان زندیقی و بی‌بند و باری می‌برند».

از جمله روایات صحیح درباره وعید و تهدید بر ترک روزه روایتی است که ابن خزیمه (۱۹۸۶) و ابن حبان (۷۴۹۱) از ابوامامه باهلی نقل کرده‌اند که گفت: از رسول الله - صلی الله علیه وسلم - شنیدم که می‌فرمود: «در حالی که خواب بودم دو مرد نزد آمدند و بازویم را گرفتند و پس مرا به نزد کوهی ناهموار بردند و گفتند: بالا برو. گفتم: من توانایی‌اش را ندارم. گفتند: ما آن را برایت آسان می‌کنیم. پس بالا رفتم و همینکه به وسط کوه رسیدم ناگهان صداهای بلندی شنیدم. گفتم: این صداها چیست؟ گفتند: این ناله دوزخیان است. سپس مرا بردند تا به قومی رسیدم که از پشت پاهایشان آویزان بودند و دهانشان دریده بود و از آن خون می‌آمد. گفتم: اینها چه کسانی هستند؟ گفت: اینها کسانی هستند که پیش از افطار، روزه خود را می‌خوردند» آلبانی در صحیح موارد الظمان (۱۵۰۹) آن را صحیح دانسته است.

آلبانی - رحمه الله - می‌گوید: این عقوبت کسی است که روزه گرفته سپس آن را پیش از وقت افطار به عمد خورده است؛ چگونه است حال کسی که اصلاً روزه نمی‌گیرد؟! از الله سلامت و عافیت را در دنیا و آخرت خواهانیم.

بنابراین به این برادر توصیه می‌کنیم که از الله تعالی پروا کند و از خشم و عذاب سختش بترسد و پیش از آنکه مرگ یعنی از بین برنده لذت‌ها و جدا کننده جمع‌ها او را غافلگیر سازد به توبه مبادرت کند و بداند که هرکس توبه کند الله توبه را از او می‌پذیرد و هرکس وجبی به الله نزدیک شود الله یک باع به او نزدیک شود زیرا او کریم و حلیم و رحیم است:

﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ [توبه: ۱۰۴]

(آیا ندانسته‌اند که تنها الله است که از بندگان توبه را می‌پذیرد و صدقات را می‌گیرد و الله است که خود توبه‌پذیر مهربان است؟)

اگر روزه را امتحان کنید و آسانی و انس و آسایش و احساس نزدیکی به الله را که در آن هست ببینید هرگز ترکش نخواهید کرد.

به پایان آیات روزه توجه کنید که الله متعال می فرماید:

﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ (الله برای شما آسانی می خواهد و برای شما دشواری نمی خواهد).

و آنجا که می فرماید:

﴿وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ (و باشد که شکرگزار باشد) تا بدانید که روزه نعمتی است شایسته شکر، برای همین گروهی

از سلف آرزو می کردند همه سال رمضان می بود.

از الله برای شما توفیق و هدایت خواهانیم و خواهانیم که دل شما را به سوی آنچه سعادت دنیا و آخرت شماست گشاده سازد.

والله اعلم